

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. LV. Melevitana legati. De passiva intestabilitate ejus, qui testatorem coegit ad testandum, seù aliàs eum graviter offendit, seù testamentum ex capite dementiæ impugnavit, ut invalida censi ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

tur imposta verbis potius, quam rebus, atque facillimè illa eludi possit, ut in specie disponit ipsamet Constitutio, ac advertitur per Rotam apud Comitul. det. 74. non sin. repetita post Gio. vagn. dicto conf. 16. lib. 2.

Verùm difficultas erat, an intraret Bulla; Si enim intrabat, rectè considerabile remanebat, motivum, quod neque indirecta, & mediata dispositio suffragaretur; Sed si non intrabat, nil relevaret de hoc agere, quoniam, dicta Constitutione de medio sublata, obstaculum juris communis jam cessaverat, atque sublatum erat per legitimationem, quam licet factam à Principe laico, dum persona legitumata erat pariter laica, verius est suffragari, quamvis pater esset clericus, ut supra.

Igitur quamvis ad satisfaciendum questis, de præmissis actum esset; Nihilominus, dixi quod videbatur labor quodammodo inanis, dum unicus caute punctus, in eo consistebat, an intraret, nec nè dicta Bulla, quæ juxta subsequenter eius declarationem litteralem, locum habet etiam in patrimonialibus, ac etiam si testandi facultas patri competat de jure communi, quoniam jus speciale in proposito consideratur, in ordine ad ipsum illegitimum, an ejus capacitas sit de jure communi, vel speciali, ut plenè Lucidor. ubi supra cap. 26. Ideoque cum dicta Bulla dispositio sit clara, hinc proinde dicti puncti determinatio pendet ab eo, an ea servanda sit in terris Imperii, seu in Principatibus, ac ditionibus aliorum Principum.

Quando autem ista questio tractanda esset in Curia Romana, aliisque Curis Ecclesiasticis, probabilis, pro ejus observantia ubique respondendum videri dicebam, quoniam cum potestas Papæ sit immediatè à Deo, idcirco ejus leges non indigent populorum acceptatione, & usu, sed indistinctè in toto orbe terrarum servandæ sunt, quoties non agatur de legibus, ab eodem latis tanquam Principe seculari temporalis dominii Ecclesiæ.

Ubi verò tractanda esset in Tribunalibus laicalibus ipsorum Principum secularium legitimum; Si de facto usus esset in contrarium, durum, ac fortè desperatum opus dixi mihi videri, id sublinere, ut de facto praticari videmus cum dicta distinctione de Bulla ejusdem Pii V. super forma creandi census, & similibus; Et in his terminis Bullæ Pii IV. de illegitimis, distinguendo terras Ecclesiæ ab aliis habetur apud Capyc. Latr. decis. 3. & alibi hoc tit. Ideoque concludebam, ut videndum esset, qualis esset usus, quem probabiliter credebam esse in contrarium, dum formula legitimationis erat ampla, & continebat etiam bona ecclesiastica, tum expressione, quamvis ageretur de spuris, & incestuosis; Ideoque sine distincta notitia observantia dicti Principatus, dixi quod non de facili judicium dari poterat super hoc puncto, in quo unice consistebat tota controversia, super qua in specie videri posse monui deducta hinc inde per Lucidor. dicto tract. de illegitim. clericor. cap. 37.

MELEVITANA

LEGATI

PRO

JOANNE MARIA ATTARDO

CUM

AZZUPPARDIS.

Casu decisus per Rotam pro Jo. Maria.

De passiva intestabilitate ejus, qui testato-

rem coegit ad testandum, seu aliàs eum graviter offendit, seu testamentum ex capite dementiæ impugnavit, ut invalida censerentur disposita ad ejus favorem.

SUMMARIUM.

1 *Alti series.*2 *Impugnans testamentum, an ex eo legata vel alia emolumenta consequi valeat.*3 *Prohibens testari vel cogens ad testandum dicitur indignus aliquid obtinere.*4 *Afficiens injuria restatorem, dicitur ingratus, & privatur quocumque commodo.*5 *Creditorum legatarum non agunt ad bona legata, nisi procedat agnitio.*6 *Creditor veniens ex jure sui debitoris non habet majus jus, quam ipsemet debitor.*

DISC. LV.

FEDERICUS Attardus, de anno 1605. testamentum condidit, in quo hæredes instituit Azzupardos, deindeque de anno 1620. aliud ordinavit, scripto hærede Attardo, hoc autem per Azzupardos cognito, cum minis, ac violentiis, aliisque injuriis testatori illatis, illum coegerunt eodem anno ad aliud testamentum ordinandum ad eorum favorem; Verum Attardus, probatis minis, ac violentiis, obtinuit declarari invalidum hoc posterius testamentum utpotè, per vim, & mertum extortum, mediante sententia Ordinarii canonizata per Rotam coram Ghislerio prævia decisione sub die 1. Julii 1533. Cumque victi prætenderent restitutionem in integrum adversus dictam sententiam Rotalem, quæ in rem judicatam transiit fecerat; Commissa causa coram Panziolo sub die 16. Januarii, & 29. Maii 1637. dictum fuit non constare de causis restitutionis in integrum, dictæque decisiones habentur impressæ dec. 292. cum duob. seqq. par. 8. recen. Quare sublato ultimo testamento, iidem Azzupardi, convolarunt ad primum eorum favore conditum, curando destruiere secundum ex capite, non sanæ mentis testatoris, sed pariter succubuerunt, utliquet ex decisione edita 15. Aprilis 1644. coram Cerro, impressæ decis. 265. par. 9. recen. atque ita finem habuit causa principalis super univèrsa hæreditate.

De anno autem 1650. iidem Azzupardi, seu veterius eorum creditores, novum judicium in partibus instituerunt contra Jo. Mariam, pro assequutione legati, quod in secundo testamento ita valido, ac subsistenti declarato, continebatur, ad ipsorum favorem; Et introducta per appellationem causa in Rota coram Meltio, sub die 14. Martii 1652. prodit resolutio hæredi solum informanti favorabilis, legatum scilicet non deberi, ex pluribus fundamentis.

Primò ob impugnationem testamenti, in quo legatum continebatur ex capite dementiæ; Impugnans enim testamentum, atque illius infirmitatem procurans, indignus redditur emolumentum ex eo capere, ob injuriam, quam ita testatori intulisse dicitur, quoties impugnatio percutiat defectum voluntatis, licet secus sit, ubi respiciat illum simplicis solemnitatis, ut expressè disponitur in l. post legatum in principio, & S. si pater, & l. Papinianus ff. de his quibus ut indign. l. alia Cod. eodem, ubi Bart. & ceteri Peregr. de jur. fisc. lib. 2. tit. 7. num. 1. & per tot. & conf. 69. sen. 49. num. ult. lib. 5. Gratian. discept. 967. num. 28.

Secundò quia prohibens aliquem testari, dicitur

De LUCA
De
testamentis
et cat.
CIV
9

3 tur indignus, ut ex istius judicio aliquod emolumentum obtineat, ut 1010 tit. ff. & Cod. si aliquem testari prohibuerit, & firmatur in dictis hujus cause decis. 292. cum duabus seqq. par. 8. recent. Editum autem de prohibente testari, æquè procedit, si prohibeatur ille, qui nunquam testatus est, nè testetur, ac si invitus cogatur testamentum jam factum revocare, ut clarè probat text. in l. i. ff. d. tit. si aliquem, Surd. cons. 373. num. 17. cum sequen. Peregr. de jure fisci lib. 2. tit. 6. num. 13.

4 Et tertio, quia gravi injuria afficiens testatorem, tanquam ingratus privatur legatis, aliisque ad ejus favorem dispositis, jure ademptionis à lege præsumptæ ad text. in l. 3. §. finali, & l. ex parte in fine de adimen. legatis, l. i. & l. si inimicitia ff. de his, quibus in indignis, ubi quod verba contumeliosa, seu infaulta voces ad id sufficiunt Mant. de conject. lib. 12. tit. 5. num. 1. cum sequen. Peregr. d. lib. 2. tit. 8. ex num. 1.

Defuit autem occasio, præmissa omnia maturius examinandi, dum defuit oppositor, cujus interventus nimium prodest (occasione resolvendi objecta) ad veritatem indagandam; Ista verò in proposito, potiùs ex facto, quam ex jure pendere solet, an scilicet sufficienter justificentur ea, quæ in singulis prædictis casibus per allegata jura præsupponuntur, cum eis præsuppositis, juris dispositio sit clara.

5 Resolutio autem prædicta (reflectendo ad veritatem), ex eo potissimè justa videbatur, quod non erant in causa ipsimet legatarii, qui legatum agnoscendo, illud peterent, sed hujusmodi petitio fiebat ab eorum creditoribus, quibus, ex magis communi sententia, quam Rota, & Curia recepit, ac tenet, in iis, quæ delata sunt, per ultimas voluntates, vel per intestatas successiones, nullum jus competit, absque pravial ipsorum debitorum agnitione, cum dicantur esse in simplici facultate, non autem in bonis, ut pluries habetur sub titulo de credito præsertim disc. 37. & seqq. ac alibi.

Atque huic rationi per Rotam in decisione desuper edita admittæ, aliam ego addebam, quod legatarii prædicti, rectè consci de iis, quæ gesserant, ita non petendo, agnoscebant se indignos, ac jure petere non possit; Ideoque non agebatur de illa simplici non agnitione voluntaria, & sine causa, quam debitor ex quodam livore, seu malignitate ergà creditores, facere dicatur, & quam plerique volunt fieri non posse saltim in conscientia, ex iis, quæ habentur deducta apud Capyc. Latr. & Adde. decis. 8. Prat. observ. 15. & 16. & alios, de quibus in d. disc. 137. de credito, ac etiam sub tit. de legitim. & detractionibus, quoniam ita concurrere dicebatur justa causa non agnoscendi.

6 Aliud item fundamentum rei conventi per Rotam canonizatum fuit, retentionis scilicet eidem competentis adversus legatarios, quatenus etiam legatum agnoscerent, pro reintegratione eorum bonorum hæreditariorum, quæ de tempore intrusivæ possessionis in hæreditate, in vim ultimi testamenti distraxerant, quoniam cum creditores venire non possent jure suo directo, independentè à persona debitoris, ut est quando in vim hypothecæ agunt ad bona sibi hypothecata penes tertios existentia, sed venirent tanquam legales procuratores suorum debitorum, exercendo istorum nomine ad proprium commodum jura ipsis debitoribus competentia, hinc proinde non possunt habere majus jus, quam habeant ipsimet principales, id eoque omnia quæ istis obstant, ipsi etiam obtinere debent, ex deductis per Surd. cons. 4. num. 5. & se-

quon. ubi concordantes, & habetur in hac decisione, & d. tit. de credito pluries.

NEAPOLITANA LEGATI

PRO

QUADAM REGULARI DOMO

CUM

DUOBUS EJUS RELIGIOSIS.

Casus decisus per Congregationem particularem, pro Domo.

De passiva intestabilitate Religiosi professi, nè aliquid ad commodum particulare, ex testamento obtinere valeat; Et an id sequi valeat sub titulo exequutoris testamentarii; Et de aliquibus ad materiam exequutoris testamentarii; Et de præcepto testatoris nè Religioni quærat.

SUMMARIUM.

- 1 **F**Acti series.
- 2 De incapacitate Religiosorum in particulari.
- 3 Religiosi non possunt esse executores testamentarii sine licentia Superioris.
- 4 De incapacitate Minorum exercendi munus exequutoris testamentarii, & quid de aliis Religiosis.
- 5 An licentia per Superiorem concessa regulari exercendi exequutoriam sit revocabilis.
- 6 Confirmatio non alterat confirmatum.
- 7 De causis, quæ dicantur justa obrevocationem licentia.
- 8 De fraude in dispositionibus ad favorem Religiosorum, & de ejusdem fraudis conjectura.
- 9 Quando in hujusmodi dispositionibus factis cum Religiosis intret motivum violationis secreti.
- 10 Gestæ à majori parte exequutorum debent prævalere.
- 11 Qualis exequutoria sit prohibita Religiosis.
- 12 De jure accrescendi inter executores testamentarios.

DISC. LVI.

IN testamento quod condidit quædam Matrona ordinis magnatitii, hæredem instituit quandam conspicuam Domum Regularem Civitatis Neapolis, eam gravando ad præstandum singulis annis germanæ sorori ejus viri defuncti Moniali professæ in Monasterio ad ejus vitam, annuos scut. 50. Eademque præstationem solvi jussit duobus ejusdem viri fratribus in ejusdem Domus Religione professis ad eorum vitam, ea lege huic legato adjecta, ut nihil Religioni acquiri posset, sed id legatum conferretur, pro applicando pecunias in occultos pjos usus, dictis legatariis communicatos, absque eo quod Superioribus Regularibus, vel aliis quibuscumque id communicare tenerentur, vel aliquam rationem reddere; Testatrix autem morte sequuta, atque obrenta per dictos Religiosos à Superiore licentia acceptandi, ac administrandi dictam dispositionem tanquam exequutorie speciem; Cum Præpositus Generalis, ex disciplinæ zelo agnosceret, quod hujusmodi legatorum, ac dispositionum species, sub nomine occultæ ex-

equutorie,